

Література:

1. Mark D. Roberts. Euthanasia in the Netherlands [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.markdroberts.com/htmfiles/resources/euthanasianetherlands.htm>
2. Samuel H. Belgium authorised euthanasia of a terminally ill nine and 11-year-old in youngest cases worldwide [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/08/07/belgium-authorized-euthanasia-terminally-nine-11-year-old-youngest/>
3. Information on requesting euthanasia or assisted suicide // Guichet.lu [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://guichet.public.lu/en/citoyens/famille/euthanasie-soins-palliatifs/fin-de-vie/euthanasie-assistance-suicide.html>
4. Hurst SA, Mauron A. Assisted suicide and euthanasia in Switzerland: allowing a role for non-physicians [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1125125/>
5. Leidig M. Dignitas is investigated for helping healthy woman to die [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1285120/>
6. Седация при паліативній допомозі // Внутрішні хвороби: посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://empendium.com/ua/chapter/B27.II.22.3>.
7. Horn R. The ‘French exception’: the right to continuous deep sedation at the end of life [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://jme.bmj.com/content/44/3/204>

Форманюк В. В.

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного
та європейського права Національного університету
«Одеська юридична академія»*

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУТУ ЕВТАНАЗІЇ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ

В міжнародному праві у сьогоденні проблема евтаназії залишається доволі актуальною, перш за все внаслідок посилення інтересу до неї в правовій доктрині та практиці більшості держав Європи. Проблематика також обумовлена суттю явища евтаназії, яке представляє загальнолюдську морально-етичну проблему, дискусії навколо якої будуть продовжуватися ще досить тривалий час.

У більшості країн Європи евтаназія все ж таки залишається кримінальним злочином. Однак в дефініції статей кримінальних законів цей термін не застосовується, а використовується поняття таке як «вбивство» або «допомога у вчиненні самогубства» [5].

Евтаназія, або допомога у вмиранні, в Польщі вважається злочином [3, с. 81]. Евтаназія заборонена і визначається як «обумовлене співчуттям убивство людини, яка страждає від невиліковної хвороби» [8, с. 165].

Польське законодавство визначає евтаназію як вбивство людини на її прохання під впливом співчуття [6, с. 56].

У широкому сенсі визначає евтаназію католицька «Декларація Конгрегації Доктрини Віри», припускаючи, що «евтаназія означає дію або бездіяльність, яка за своєю природою або наміром викликає смерть, з тим щоб усунути всі страждання».

Як визначає ст.31 Кодексу лікарської етики Польщі: «Лікар не має права ні за яких умов застосовувати евтаназію», але в той же час в ст.32 йдеться, що лікар не несе обов'язки починати і проводити реанімацію або інтенсивну терапію і застосувати надзвичайних засобів при термінальному стані. Рішення про припинення реанімації належить лікарю і пов'язане з оцінкою шансів лікування пацієнта [7].

Порадник щодо прав пацієнта, опублікований у польському виданні «Газета Виборча» зазначає, що «Лікар має обов'язок підтримувати моє життя, навіть якщо я раніше чітко вимагав (навіть якщо я писав заяву), що не бажаю підтримувати своє життя, коли, наприклад, перебуватиму у комі. Однак лікар не може легковажити моєю думкою, ухвалюючи рішення про доцільність подальшого лікування. Він повинен обмірковувати і зважити, чи доцільно продовжувати процес мого помирання; його обов'язком є дбати про якість мого життя, що завершується, і шанувати право на гідну смерть» [3, с. 81].

Українське законодавство не визнає правомірність евтаназії і кваліфікує її як злочин [5].

Тому чітко можна визначитись, що Україна належить до більшості держав, які не визнають правомірності евтаназії, що перебуває за межами її правової легалізації.

В Україні законодавче положення щодо евтаназії сформульовано в Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Відповідно ст. 52 Основ законодавства України про охорону здоров'я медичним працівникам забороняється здійснення евтаназії – навмисного прискорення смерті або умертвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань; медичні працівники зобов'язані завжди надавати медичної допомоги в повному обсязі хворому, який перебуває в будь-якому, зокрема, критичному для життя, стані; активні заходи щодо підтримання життя хворого припиняються у тому випадку, коли стан людини визначається як незворотна смерть [2].

Ч. 4 ст. 281 Цивільного кодексу України містить правову норму, відповідно до якої забороняється задовольняти прохання фізичної особи про припинення її життя [1].

Наявність у законодавстві чітких вище визначених норм підводить нас лише до одного висновку, що законодавець України та наше суспільство чітко визначили своє негативне ставлення до можливості легалізації евтаназії.

Як вважають провідні медики-науковці України М.В. Банчук, В.Ф. Москаленко, Б.В. Михайличенко, Т.С. Грузєва, І.Ю. Хміль, О.І. Артеменко: «враховуючи особливості соціально-економічного і правового статусу людини і громадянина в Україні, легалізація евтаназії є недостатньо обґрунтованою» [4, с. 323].

Отже, проблема евтаназії сама по собі виходить далеко за межі юридичних та медичних інститутів України та Польщі, рівно як і за межі юриспруденції та медицини України та Польщі загалом. В сучасному суспільстві України та Польщі евтаназія розглядається як прояв права індивіда вільно розпоряджатися своїм життям. Евтаназія, яка за своєю суттю є позбавлення людини життя, є неприпустимою для нашого суспільства. Зазначені обставини ставить під сумнів необхідність легалізації евтаназії в сучасних умовах.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 4, ст.19.
3. Порадник щодо прав пацієнта, опублікований у польському виданні «Газета Виборча» Akcja społeczna «Gazety Wyborczej» oraz Instytut Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej. – Czwartek 10 grudnia 2009. – Gazeta Wyborcza // www.wyborcza.pl – Право на гідну смерть за перекладом Палагіцької О.Я., Кузьменко О.В. // Науково-практичний журнал «Медичне право». – 2(16). – 2015. – С. 80-82.
4. Судова медицина. Медичне законодавство : підручник : у 2 кн. / М.В. Банчук, В.Ф. Москаленко, Б.В. Михайличенко та ін. ; за ред. Акад. НАМН України, проф. В.Ф. Москаленка, проф. Б.В. Михайличенка. – 2-е вид., виправл. – Кн.2 : Медичне законодавство: Правова регламентація лікарської діяльності. – К. : ВСВ «Медицина», 2012. – 496 с.
5. Трушкевич А. А. Проблема эвтаназии в международном праве // Universum: Экономика и юриспруденция : электрон. науч. журн. 2016. № 9 (30). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://7universum.com/ru/economy/archive/item/3579>, вільний. – Назва з екрана.
6. Baczyk K., Eutanazja i «wspomagane samobójstwo» w prawie porównawczym, Prawo I Medycyna. – Nr 4/1999. Vol.1. – s.56-70.
7. Kodeks Etyki Lekarskiej [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nil.org.pl/_data/assets/pdf_file/0003/4764/Kodeks-Etyki-Lekarskiej.pdf, вільний. – Назва з екрана.
8. Kornas-Biela D. Aborcja i eutanazja – dramat współczesnej cywilizacji, w: Eutanazja a opieka paliatywna. Aspekty etyczne, religijne, psychologiczne i prawne / red. A. Biela i in. – KUL i AM, Lublin, 1996. – s. 163-172.

Селезньов В. Є.

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного
та європейського права Національного університету
«Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ТА СУДУ ЄС

Акцентуючи увагу на питаннях взаємодія Суду ЄС і Європейського суду з прав людини слід зазначити, що на сьогодні ЄС несе відповідальність за свої акти тільки у внутрішньому пра-